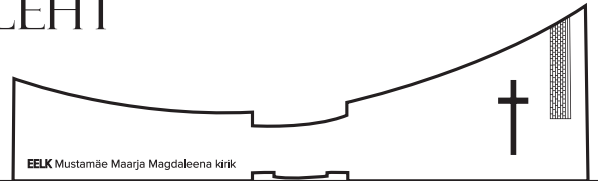

EELK MUSTAMÄE MAARJA MAGDALEENA KOGUDUSE AJALEHT

NR 5 (31)
MAI 2021

Jeesus ütleb: "Teie ei ole valinud mind, vaid mina olen valinud teid ja olen seadnud teid, et te läheksite ja kannaksite vilja ja et teie vilji jääks." Jh 15:16

MA ARMASTAN SIND!

Solveig Bergsland

"Ma armastan sind!" olid minu esimesed sõnad, mida ma eesti keeles õppisin ja ma olen neid kasutanud palju kordi. Mulle meeldib neid lausuda seal, kus võimalik ja kui see sobib olukorraga. Minu meelest need sõnad helisevad nii kaunilt. Need on uskumatult vägevad sõnad. Üks norra laulja ütleb ühes laulus nii ilusalt: "Ma armastan sind. Ma kardan vägevaid sõnu, kuid ma tahan neid kasutada, sest mu rööm on nii suur. Ma armastan sind. Ükski armastus ei ole sinu oma sarnane. Ma tahan lihtsalt öelda, et ma armastan sind."

See laul on ülistus Jeesusele, meie Päästjale ja Jumala Pojale. Me kõik sõltume sellest, et keegi meid armastaks. Meile on oluline, et kuuleksime, kuidas neid sõnu lausuvad meile inimesed meie ümber. Me sõltume armastusest, et meil võiks olla optimaalselt hea elu. Kõik on lihtsam isegi raskel hetkel, kui teame, et keegi meid armastab ja hoolib sellest, kuidas meil läheb.

Kõige rohkem armastab meid Jumal. Ta näitas meile oma armastust ristil. Ta ohverdas oma ainsa kalli Poja. Kes meist oleks samamoodi teinud? Me armastame ju oma lapsi ja soovime neile ainult head. Kui ma selle peale mõtlen, siis mõistan paremini seda imelist armastust, millega Jumal meid armastab. Jumal oli valmis ohverdama oma ainsa Poja ja Jeesus oli valmis ennast ohvriks tooma. See on armastus praktikas. Ja see kehtib ka meie kohta. Kui sõnad jäävad ainult sõnadeks, siis meid ei usuta. Sõnad, mida ütleme, peavad peegelduma tegudes.

See viimane aasta pandeemiaga on midagi minuga teinud. Ma ei saa kinkida ega kallistada. Ma ei saa külastada neid, keda sooviksin. ja ma ei saa minna kirikusse jumalateenistusele. Peame vastu pidama. Kuid olen taas hakanud unistama, et saaksin reisida Tallinnasse ja Lätti. Seal on nii palju neid, kellega

Foto: Jaana Maria Unga

tahaksin füüsiliselt kohtuda ja nelja silma all juttu puhuda, mitte ainult telefoni teel või ekraani taga.

Teie Mustamäe kirikus olete jätnud jälje minu südamesse. Teie peale mõeldes saan ma jõudu. Mõtlen headele kohtumistele, mis meil on olnud. Esimene asi, mis meelde tuleb teile tervitust saates, on armastus. See armastus, mis teil on üksteise vastu. Kohvilauad, mida te armastusest igal pühapäeval katate. Ustavus, mis teil on koguduse osaduse vastu. Vastupidavus, mida ilmutasite keldriruumides. Ühel päeval seisame koos teie uues kirikusaalis ja laulame Issandale ning soovime taas üksteisele Jumala rahu. Praegu peame ootama, kuid teadkem, et meil on armastav Isa, kes ootab koos meiega, öeldes: "Ma armastan sind!"

Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu. Jh 3:16

JAAN LAHE - 50 AASTAT TÕE OTSIMIST

Usutles Imbi Arro, fotod erakogu ja Tuuli Korsar

31. mail saab Mustamäe koguduse hinnatud abiõpetaja ja teoloogiadoktor Jaan Lahe 50-aastaseks. Olulise juubeli eel usutles Imbi Arro sünnipäevalist ning uuris, kuidas sai alguse tee luterluse juurde, mis teeb juubilarile rõõmu ning mida hindab Jaan Lahe oma elus oluliseks.

Sageli on lapse tulevane elukutse juba varakult aimatav. Kui Sa oma lapsepõlvele mõtled, kas näed seal midagi, mis oleks võinud ennustada, et Sinust saab teoloog?

Ei, kindlasti mitte. Ma ei teadnud tollal teoloogiast midagi ja ka kirikuga puudus mul side. Vanemad olid küll mõlemad ristitud ja leeritatud, aga kirikus käisid vaid jõulude ajal ja ema ka suvisel surnuaiapähal. Mind huvitasid hoopis loomad ja minu unistus oli saada zooloogiks. Viendas klassis tekkis tõsine ajaloo huvi ja seitsmendas klassis sai minust Õpilaste Teadusliku Ühingu ajaloosektsiooni liige. Uurisin meie maakalmistutel asuvaid ratasriste. 12-aastasena läksin ühel jõuluõhtul vanematega kaasa jumalateenistusele Tallinna toomkirikusse. See jättis mulle sügava mulje ja siit saigi alguse mu huvi usu ja kiriku vastu, millest hiljem kasvas välja ka teoloogiahuvi. Loomulikult ei osanud ei ma ise ega mu vanemad ette näha, et selle esmakordse kirikus käimise mõju osutus mulle "saatuslikuks". Ega sellest alguse saanud huvi ristiusu vastu mu vanematele algul ei meeldinudki, aga hiljem nad leppisid sellega. Oma elu lõpu poole külastasid nad tihti ka kirikuid, kus ma jumalateenistust pidasin, ja kuulasid mu jutlusi.

Nii et see "saatuslik" kirikuskäik otsustaski elukutse valiku?

Jah, lõppkokkuvõttes küll, aga ega ma ka kirikuskäijana veel esialgu ei mõelnud vaimulikuks saamisele – olin sattunud täiesti uude maailma, mida tuli tundma õppida. Mingil ajal kõikusid mu huvid ajaloo ja teoloogia vahel, aga teoloogia sai võitu. 1990. aastate alguses ei olnud Eestis veel mingeid tõsiseid vanaaja-uuringuid (mind huvitas aga just see periood), kuid teoloogias oli juba tollal arvestatavaid tegijaid – Elmar Salumaa, Toomas Paul, Kalle Kasemaa. Teoloogiat õppides spetsialiseerusin usundiloole ja Uue Testamendi teadusele. Mõlemad valdkonnad on seotud ajaloo ja nii saan piisavalt ka sellega tegelda. Ajaloo on seotud ka mind viimasel ajal huvitama hakanud süstemaatiline teoloogia. Kristlik teoloogiline mõtlemine on alati seotud oma ajastu mõtteviisiga.

Mu teekulges läbi raskuste, sest mul puudusid igasugused

eelteadmised usust ja ega 1980ndate keskpaiku noor inimene, kes regulaarselt kirikus käis, suurt mõistmist ei leidnud. Kirikus olles tutvusin erinevate usukäsitlustega, tegin oma usulises arengus läbi erinevaid "hüppeid", aga viimaks jõudsin välja sinna, kus olen praegu – eksistentsiaalse kallakuga intellektuaalselt mõtestatud luterlusesse. Loomulikult on mulle olulised ka usu muud aspektid – emotsionaalne, rituaalne jt, eriti armulauasakrament. Aga intellektuaalsus, maailma, elu ja oma usu mõtestamine on mulle ääretult olulised. Minu jaoks ei ole usk ja intellektuaalsus vastandid, vaid omavahel lahutamatud. Minu suur eeskuju Rudolf Bultmann juhhib tähelepanu sellele, et juba Uues Testamendis ei ole usk pime allumine autoriteedile, vaid selle üks oluline komponent on mõistmine. Nii arvan ka mina.

Seega siis oled veendunud luterlane. Mida see Sinu jaoks tähendab?

Jah see on tõsi. Määravaks sai esimene kogemus – et sattusin just luterlikku kirikusse ja et seal kogetu puudutas mind. Hiljem tutvusin ka teiste kirikutega, aga Eestis ma ei kujuta ette, et võiksin olla mõne teise konfessiooni liige. Mõnes teises riigis oleks see ehk mõeldav. Näiteks on Saksamaal tugeva eksistentsiaalse kallakuga, intellektuaalsust

hindavat ja oikumeeniliselt avatud katoliiklust, mida meil esindas isa Vello Salo. Vabakogudustes on mulle võõristav neis valitsev üliemotsionaalne vagaduslaad ja piblitism ehk püüd Piiblit mõista ja tõlgendada lahus ajaloo kontekstis. Olles uurinud piiblitekste ajaloolises kontekstis, ma lihtsalt ei usu, et seda ignoreerides saaks nende sõnumit (kuigi selle tuum on sageli ajatu) adekvaatselt mõista. Õigeusu maailm on põnev ja rikas sümbolite poolest, ent seal ei ole kuigi palju sellist akadeemilist teoloogiat, millega mina tegeleda tahan. Luterluses on tugev rõhuasetus sõnal, mida tuleb ka intellektuaalselt mõista ja milleks on vaja palju õppida – ja õppida mulle meeldib. Luterluses on ka rohkem vaimset vabadust (sealhulgas akadeemilist uurimisvabadust) kui teistes siinsetes kirikutes. Eeskätt tähendab luterlik usukäsitlus minu jaoks aga seda, et on mõned üldpõhimõtted, millega ei kaubelda, nagu näiteks luterlik õigeksmõistuõpetus, aga enamikus muudes küsimustes ei ole üldkehtivaid ja väljaspool kriitikat seisvaid tõdesid, vaid lubatud on erinevad arusaamad. Ja mis peamine – mitte ühelgi instantsil maa peal pole õigust nõuda oma seisukohtade kui viimse tõe tunnustamist. Väga luterlik on seda aeg-ajalt meelde tuletada. Luterluses on õigeksmõistuõpetus keskne ja kõike teoloogias hinnatakse sellest lähtudes,

mis tähendab ka seda, et on asju, mis on vähem olulised ja igas küsimuses ei pea olema ühtset seisukohta. See sobib hästi minu teadusliku mõtteviisiga. Paraku on meie kirikus neidki, kes tahaksid, et teoloogilised seisukohad oleksid nagu sõjaväemäärustik, millele tuleb lihtsalt kuuletuda. Selline autoritaarne kirikunägemus on olnud mulle alati eemaletõukav.

Teada on ka Sinu huvi antiikaja kultuuri- ja usundiloo vastu. Oled nii teadusmagistri- kui doktorikraadi kaitsnud g n o o s i s e t e e m a l i s t e väitekirjadega. Milliste valdkondadega oled veel tegelenud?

Pikka aega uurisin erinevaid kultusi Rooma riigis. Neist ühest, Mithrase kultusest, avaldasin Saksamaal ka raamatu. Nüüd olen jälle hakanud tegelema gnoosisega, kuid uurimise kõrval on muutunud minu jaoks järjest olulisemaks ka tõlketöö. Olen juba tänaseks tõlkinud kena hulga tekste usundiloo, teoloogia ja ajaloo vallast ning plaanin tõlkida veel palju raamatuid – kui muidugi elupäevi antakse.

Ma tean, et Sul on südamel üks väga oluline asi: kristluse sõnumi kuulutamine tänapäeva inimesele mõistetavas keeles.

Aga millises keeles seda siis kuulutama peaks? Antiikaegne sümbolite ja pildikeel, mida kasutab Uus Testament ja mille uurimisele olen pühendanud arvestatava osa oma elust, on mulle küll mõistetav, aga tean, et väga paljudele ei ole. Seepärast ongi vaja tõlkida ristiusu sõnumit sellest erinevasse keelde, milleks haritud inimeste jaoks võib kasutada ka filosoofilisi termineid. Teoloogid on seda alates Paulusest palju teinud. Kui eesmärgiks ei ole lihtsalt evangeeliumi kuulutamine, vaid selle inimesteni toomine nii, et nad selle sisu ka mõistaksid, siis ei ole kirikul teist teed, kui ristiusu põhisõnumit tõlkida ja tõlgendada, arvestades iga ajastu vaimse horisondiga. Ma tean, et on neid, kes kardavad, et tõlkimise käigus läheb kaduma sõnum ise. See oht on alati olemas, aga nii nagu igas muus eluvaldkonnas, tuleb ka teoloogias riskida. Kierkegaard rõhutab, et kristlik usk kui selline on oma olemuselt alati risk. Bultmanni arvates on usk, mis püüab kindlustada endale turvalisust mingite inimlike vahenditega (mille hulka kuuluvaks peab ta ka õpetust teatud kristlike õpetusautoriteetide ilmeksimatusest), määratud nurjumisele. Mina julgen küll kutsuda oma ametivendi ja -õdesid üles mitte kartma tõlkimist ega tõlgendamist. Arvamus, et inimene suudab end kaitsta eksimisohu eest, on illusioon ja enesepettus.

Meie kogudusel on vedanud, et meil on kolm toredat vaimulikku, igaüks oma eripalgelise andega.

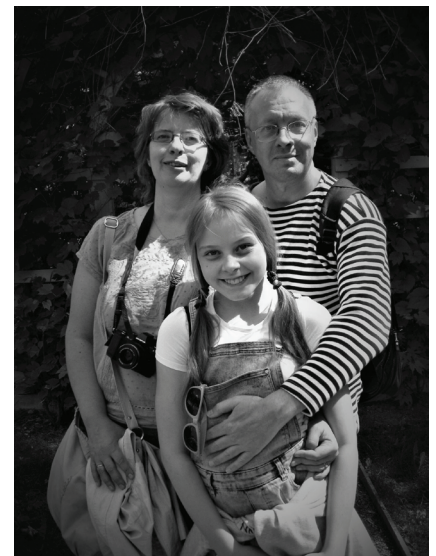
Sinu jutlused ja loengud on alati valgustavad ja nauditavad. Mida annab aga tegevvaimuliku töö Sulle endale?

Rõõmu. Ma üldse ei kujuta ette olukorda, et oleksin vaid õppejõud ja teadlane. Rõõmusõnumi kuulutamine annab mulle suurt rõõmu ja kui sellest rõõmust midagi ka teisteni jõuab, siis olen tänulik. Ma väga loodan, et jõuab.

Olen alati imetlenud, kuidas Sa küll jõuad nii palju! Lugeda, uurida, kirjutada, tõlkida, õpetada, kogudust teenida... Ja peale selle on Sul ka perekond ja mõnikord Sa vist ikka puhkad ka?

Ma vahel ise imestan ka selle üle, sest tihti on mul käsil mitu suurt tööd. Aga rõõm, mida ma oma töödest saan, ei lase vaimselt tüdida. Ja loomulikult ei ole töö minu ainus elusisu. Minu perekond – naine Ursula ja 14-aastane tütar Katariina – on mulle väga olulised ja inspireerivad “tüdrukud” (nii ma neid kutsun). Oleme koos reisinud erinevates maades, käinud looduses, külastanud põnevaid paiku. Meil on ka suvemaja, kus saame koos olla. Mets on kohe aia taga, iga päev kuuleb lindude laulu. See on hea koht olemiseks, kui koroonaeg ei luba reisida. Maal on tore, et saab teha füüsilist tööd – lõhkuda puid, kütta, niita muru. Ma teen meeleldi ka sporti – võimlen h o m m i k u t i , käin jõusaalis ja võimalusel ujumas.

Tahad midagi olulist veel öelda?

Jaa. Tahan tänada Mustamäe kogudust, et ta mind nii kaua talunud on. Nii kaua pole ma teeninud üheski teises koguduses. Näen meil ka suurt tulevikupotentsiaali, sest pikemas perspektiivis oleme ju veel väga noor kogudus. Kasvuruumi on nii pikkuses, laiuses kui sügavuses. Mina soovin eriti seda viimast – et meie kogudus ei kasvaks üksnes arvuliselt, vaid ka sügavuti, sest kuigi sügavus on silmale nähtamatu, on teoloog Paul Tillich'i sõnul see, mis kõige olulisem ja mis viimselt loeb, peidus just nimelt sügavuses. Ka Jumal kõneleb meiega Tillich'i arvates meie vaimus peituva sügavuse kaudu ja mina usun seda.

LEERITUND 3: MAAILM JA INIMENE (16. OSA)

Jaan Lahe

INIMESE LOOMISLUGUDE HERMENEUTIKA

Piibli inimese loomise lugude kohta kehtib põhimõtteliselt sama, mis jutustuste kohta maailma loomisest. Kuni 19. sajandini tõlgendati neid lugusid loodusteaduslikus mõttes tõetruude kirjeldustena inimese päritolu kohta. Kui Charles Darwin avaldas 1859 oma raamatu „Liikide tekkimine“ ja 1871 teose „Inimese põlvnemine“, puhkes ühiskonnas suur pahameeletorm. Darwini seisukohtadele heideti ette nii lahknemist sõnasõnalt tõlgendatud Vana Testamendi inimese loomislugudest kui ka inimese väärkuse ründamist. Viimase all mõeldi seda, et evolutsiooniteooria seab kahtluse alla inimese kvalitatiivse erinevuse loomadest, mis oli kuni senini olnud kristliku õhtumaa üks peamisi veendumusi. Roomakatoliku kirik kuulutas evolutsiooniteooria eksiõpetuseks ning mõistis selle hukka, kuid ka protestantlikud teoloogid asusid seda kirglikult ründama. Tänapäevaks on olukord oluliselt muutunud. Lääne-Euroopa ja Ameerika suured kirikud ei käsitle enam inimese loomislugusid loodusteaduslike alternatiivteooriatena inimese põlvnemisele – seda teevad veel üksnes äärmuslikud piblistid ja fundamentalistid. Ka Aadamat ja Eevat ei käsitleta nendes kirikutes kahe ajaloolise isikuna, kelle eluaega on võimalik dateerida, vaid neis nähakse inimese kui sellise (*resp* inimkonna) sümboolseid esindajaid. Tänapäevane piibliuurimine käsitleb Piibli lugusid inimese loomisest vormilt antropogooniliste müütidena, mis on tekkinud Iisraeli ümbritsevate teiste

Vana-Ida rahvaste, eeskätt Mesopotaamia rahvaste antropogooniliste müütide mõju all ja kasutavad neist pärit motiive. Teiselt poolt aga mõistab piibliuurimine neid ajatute lugudena, mis ütlevad inimese päritolu ja olemuse kohta midagi olulist, kuid samas midagi sellist, mis väljub teadusliku teadmise piiridest ning kuulub usuväidete hulka. Inimese loomislugude sõnum on, et Jumal on mitte ainult maailma kui terviku, vaid ka inimese Looja, et inimene on nagu muugi maailm Jumala loodu ning seetõttu on tal suhe Jumalaga. Enamgi veel – loomislood viitavad koguni sellele, et inimesel on muu loodu hulgas teatud eriasend. Nendest põhitõdedest lähtub ka teoloogiline käsitlus inimesest. Loomislugude suhet evolutsiooniteooriaga on aga mõistetud kahel erineval viisil – neid on vaadeldud kas erineval tasandil olevate asjadena või siis püütud ühendada. Esimesel juhul rõhutatakse, et erinevalt evolutsiooniteooriast ei püüa loomislood anda käsitlust sellest, kuidas inimene tekkis, vaid tunnistavad üksnes usku Jumalasse kui inimese Loojasse – sellesse, kellega inimene on suhtes, millel on määrav tähendus inimeksistentsi vaimsele mõõtmele. Teisel juhul mõistetakse aga evolutsiooni jätkuva loomisena. Kuid siin kehtib sama, mida eelpool öeldi Suure Paugu kohta – usklik inimene võib selles näha kinnitust oma usule loomisse, kuid sellest ei tohiks teha tõestust selle kohta, et inimene on Jumala poolt loodud. Viimane on usuväide, mida ei ole võimalik teaduslikult tõestada – on võimalik vaid uskuda.

TÄNU- JA EESTPALVED

Jeesus ütleb: “Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu. Jumal ei ole ju läkitanud oma Poega maailma, et ta kohut mõistaks maailma üle, vaid et maailm tema läbi päästetaks”. Jh 3:16

EESTPALVED

Palume jätkuvalt meie kiriku ehituse eest. Õnnista kõiki töid ja töömehi, kes ehitustöid teevad!

Palume meie perede ja laste eest. Palume kannatlikkust ja üksteisemõistmist perekonnaliikmete vahel ning julgust oma lootus vaid Sinule panna, armas Jumal!

Palume Sinu kätte kõik emad ja vanaemad ning vanavanaemad! Palume et emadepäev saaks kõigile hingekosutust ning rõõmu tuua!

Toome Sinu ette kõik inimesed üle kogu maailma, kes on rängalt kannatanud pandeemia tõttu ning jäänud ilma tööst ja kaotanud lootuse. Palume kõikide organisatsioonide eest, kes on sattunud raskustesse või peavad tegevuse lõpetama. Armuline Jumal! Ava

nende ees uued võimalused ja anna uut lootust!

TÄNUPALVED

Armas Jumal! Tänu sulle iga inimese eest, keda sa kogudusse oled kutsunud. Õnnista iga inimese elu ning perekonnaliikmeid!

Tänu sulle, et Sa oled meid ja meie lähedasi hoidnud ja kaitsnud. Tänu sulle iga tervenemise eest, selle imelise rahu eest raskel ajal, mida vaid Sina anda oled saanud!

Tänu Sulle hästi korda läinud nõukogu valimiste eest!

PALVE

Kõigeväeline Jumal, taevane Isa, Sinu Poeg on läinud üles taevasse. Anna, et meiegi otsiksime seda, mis on ülal. Me ülistame Sind, sest Sa oled oma Vaimu välja valanud ning Tema kaudu pühitsed ja juhata oma rahvast. Valgusta ja juhata oma Vaimuga meie südameid, kinnita ja kaitse oma väega ning aita, et Sinu kogudus võiks kasvada usus ja armastuses.

TAEVAMINEMISPÜHA

Ülle Reimann

Kristuse taevaminemise püha ehk lihtsalt taevaminemispüha, rahvasuus ka suurt ristipäeva, peetakse 40 päeva pärast ülestõusmispüha, kuuenda ülestõusmisaja nädala neljapäeval. Seega on tegemist liikuva pühaga. Sel aastal langeb taevaminemispüha 13. maile. Tegemist on suure kirikupühaga, mis tänapäeval jäänud veidi tagaplaanile. EELK kirikuseadustiku järgi kuulub aga taevaminemispüha suurte kirikupühade hulka, mida tuleb pidada ettenähtud päeval. Võibolla mõjutab püha tähistamist see, et taevaminemispüha on alati neljapäeval ja tööpäev. Paljudes riikides (nt Saksamaal) on see riigipüha ning teenistusi viiakse läbi tihti vabas õhus, mäel, metsas, kirikuaias.

Taevaminemispüha on peetud kirikus dokumenteeritult alates 5. sajandist. 40 päeva jooksul pärast ülestõusmist ilmus Jeesus korduvalt oma jüngrite juurde ning õpetas neid. Sel päeval aga sai tema maa peal oleku aeg täis ja ta võeti ära taevasse. Arv 40 on üks täiuslikkust väljendavatest arvudest Piiblis ning tähendas millekski valmistumist ning puhastumist. Näiteks veeuputuse loos sadas vihma järjest 40 päeva, Iisraeli rännak kõrbes pärast lahkumist Egiptusest kestis 40 aastat, Jeesus paastus kõrbes 40 päeva. Kõigis usutunnistustes on taevaminemine ära märgitud kui väga oluline sündmus.

Taevaminemispüha on ühelt poolt osa Kristuse kannatamise, surma ja ülestõusmise müsteeriumist, mis saavutab haripunkti Püha Vaimu väljavalamisega nelipühäl 10 päeva pärast taevaminemispüha. Teiselt poolt on see päev ka omaette väärtuslik. Kreekakeelses idakirikus oli ja on üks taevaminemispüha nimetusi *episozomene*, „päästmine“. Seeläbi antakse mõista, et just oma taevaminemises, astumises jumalikku kirkusesse, viis Kristus lõpule meie lunastamise patust ja surmast.

Läänekiriku, ajalooliselt ladinakeelse kristlaskonna tavapärane nimetus sellele päevale on *Ascensio*. See tähendab, et Kristuse taevaminek ei olnud Tema poolt lihtsalt passiivne sündmus. Tema minek Isa juurde on võimas väeavaldus, et ka need, kes Temasse usuvad, võiksid minna sama teed.

Jeesus läks ära Isa juurde, kuid see polnud kõige lõpp, vaid millegi täiesti uue algus – kiriku sünn. Jeesus läks Isa juurde selleks, et olla kõigile tõeliselt palju lähemal kui maa peal viibides, nii lähedal, kui vaid piiritu ja kõikvõimas Jumal olla saab.

Evangeeliumites ei ole palju taevaminemissündmusest kirjutatud. Pigem on tekstid seotud Jeesuse ilmumistega

jüngritele eri paigus ja olukordades ning temalt jüngritele jagatud viimaste õpetustega.

Sel aastal loeme taevaminemispühäl Luuka evangeeliumi:

„Aga Jeesus viis nad välja kuni Betaaniani ja, tõstes oma käed, õnnistas neid. Ja see sündis, et neid õnnistades lahkus Jeesus nende juurest ja võeti üles taevasse. Ja nemad kummardasid teda ja pöördusid suure rõõmuga tagasi Jeruusalemma ja olid alati pühakojas Jumalat tänades.“ Lk 24:50-53

Tavaliselt toob kellegi lahkumine siit maailmast endaga kaasa kurbust ja leina. Jüngrid olid aga rõõmsad ja õnnelikud. Jeesuse ülendamisega said ülenдатud kõik jüngrid ning temasse uskjad kõikidel aegadel. Kristlased on alati uskunud, et taevasse minnes avas Jeesus meile kõigile tee koju taevasse. Sellepärast on tuntud ka komme mälestada lahkunuid 40 päeva pärast surma, et anda nad lõplikult Jumala kätte, uskudes, et nad on taevasesse koju jõudnud. Kuna Jeesuse taevasse minemine oli võit surma üle, siis kuni tänapäevani on paljude kristlaste jaoks lahkumine siit maailmast võit ning kohale jõudmine taevasesse koju.

Eesti rahvakalendris tuntakse taevaminemispüha ristipäevana, ristineljapäevana alates 17. sajandist. Teadaolevalt oli

ristipäevi kokku neli, mis olid samuti liikuvad pühad ning algselt polnud ükski ristipäev tõenäoliselt ristiusuga seotud, vaid on selle päeva kombestikku ja tavasid arvestades vanemad. Ristineljapäev nihkub vastavalt ülestõusmispühale. Suure tõenäosusega on ristipäev nihutatud mingil ajal taevaminemispühaga samale päevale.

Ristineljapäeva on peetud väga pühaks päevaks. Sel päeval oli rangelt keelatud teha tööd, ka põllutööd, murda oksid, kitkuda rohtu, murda lilli või mingilgi muul moel elavale loodusele kahju tekitada. Sel päeval tuli suhtuda austusega maasse ja loodusesse. Paljud talutööd olid keelatud ning müra ei tohtinud teha. Kui hästi mõelda, siis lastele õpetati selle püha kombestikuga aukartust ja austust kogu loodu suhtes, kuna see üks päev oli teistsugune. Loodust tuli hoida.

Taevaminemispüha ja ristipüha koos kõnetavad meid iseäranis tänapäeval. Taevasesse kirkusesse ülenдатud Jeesus on kogu loodu tõstnud koos endaga sellesse kirkusesse, kogu elus loodus on väärtuslik Jumala silmis. Seda enam peaksime hoidma kõike seda kui hinnalist Jumala loomingut.

John Singleton Copley "Taevaminemine" (1775)
Foto: en.wikipedia.org/wiki/Ascension_of_Jesus

KIHNU JA MANIJA SAARTE TUGEVATE JUURTEGA NAISED

kultuurielamusi vahendab Jaana Maria Unga

Mõnikord jääb fotonäitus oma elu elama ka peale seda, kui pildid on näituseruumidest maha võetud ja raamatud juba mõnda aega poodides lettidel olnud. Pildid, mis kõnetavad väljaspool aega ja ruumi ning mis ikka ja jälle kerkivad esile tänapäevases internetiavaruses. Nii on juhtunud Norra fotograafi Anne Helene Gjelstadi fotodega Kihnu ja Manija saarte naistest.

Mina külastasin Kihnu saart kunagi keskkooli ajal üle 20 aasta tagasi. Erilisi mälestusi tollest ajast ei jäänud, ainult mõned killud siit ja sealt. Ega lühikese turismireisiga tõelist kogemust ei saagi.

Gjelstad külastas neid Eesti väikesaari ühe aastakümne jooksul, elas memmedega elurütmis kaasas ja tugevdas sidemeid. Keeleliselt kasutas ta tõlgi abi, kuid südames ja žestidega rääkis kohalikega otse. Terava silma ja suure südamega märkas ta ka kohalike naiste visadust ja armastust oma kultuuri ja maa vastu. Selle tajumisest sai fotonäitus ja -raamat ka pealkirja: Suur süda, tugevad käed/*Big heart, strong hands*.

Kihnu ja Manija saared asuvad Eesti edelaosas Liivi lahes. Tuntuim kahest on Kihnu saar. Mandrist umbes 12 kilomeetrit mereteed saab läbida praamiga või talvel jääteed pidi. Vahel saab saarele ka lennukiga. Sõit on mitu tundi pikk ja praamid liiguvad harva. Aga just eraldatus on muutnud saare unikaalseks oma kultuuri ja traditsioonide poolest.

National Geographicu hinnangul võib saart nimetada üheks viimaseks matriarhaalseks kogukonnaks kogu Euroopas, kus on lisaks säilinud oma eriline keelemurre, laulud, käsitöö ja traditsioonid. Sellise valitsemis- ja kultuurisüsteemi põhjused asuvad kaugel ja lähemal ajaloos. Saar, mis asub küllaltki kaugel meres ja on piisavalt ebatähtis ja väike, ei ole assimileeritud suurte vallutajate kultuuridega, millega mandri-Eesti on pidanud rinda pistma. Saarele on raske aastaringselt ligi pääseda ning ehk pole vaevutudki, sest strateegilisi maavarasid ja rikkusi seal ei leidu. Ja vastupidi, saare mehed on töö ja toidu leidmiseks pidanud lahkuma merele või mandrile ning äraolek on veninud kuudepikkuseks. Tänapäeval lahkuvad saarelt ka noored, et kasutada ära suure maailma võimalusi, mida väike kodusaar ei saa pakkuda. Tulemuseks on mandri naised (kes püsielanikena moodustavad enamuse rahvastikust) pidanud hakkama saama nii maatöö kui valitsemisega, pere ja traditsioonide hoidmisega ning edasi kandmisega. Naised, kes on juba vanad, kelle iga kurd ja joon palgeil ning kätel räägib oma loo igatsusest, raskustest ja juurdumisest.

Anne Helene Gjelstadi pildid on ilustamata, aga ilusad. Iga pildiga käib kaasas lugu selle inimese kohta. Lugu, mis äratav pildi ellu, tekitab isikliku sideme. Vaadates fotodel olevate naiste silmadesse, järgides nende kortsude rägastikku, märgates nende elukeskkonda

ja tööpõldu, võib ainult aimata, mis elu nad on elanud ja millega päev-päevalt peavad hakkama saama. Pea kõikidel on seljas traditsioonilised kihnu kõrdid, peas rätid ja näol, kummaline küll, aga rõõm. Eluraskused ei ole neid naisi teinud kibestunuks või tusaseks. Nad on küllap juba ammu leppinud sellega, et nende elu on sellel pisikesel saarel, kaugel oma lähedastest, seltsiks vaid maa, töö, loomad ja teised omasugused vanad naised. Aga ei, see pole see, mis neid naisi edasi viib, see pole leppimine raskuste ja üksijäämisega. Nende tugevus seisneb teadmises, kes nad on. Nad ei otsi kuuluvust, vaid nad juba kuuluvad oma väikesaare kultuuri ja traditsioonide sekka. Turistid ei käi saarel vaatamas hooneid, loodust või mälestusmärke. Nad käivad kogemas seda kultuuri, mida need memmed elus hoiavad ja milles elavad. Elutsükli, mille osa on isolatsioon muust maailmast, lõppematu töö, aga ka laulud, lood, tantsud, käsitöö ja kombes, on paigas.

Mind puudutas väga lugu, kus juba 60 aasta vanusena hakatakse valmistama suririideid. Memm, kes oli alles paar tundi tagasi siitilmast lahkunud, saadeti laulude saatel sealsamas köögis kirstus viimsele teele oma saareõdede keskel. Surm, mida kiirustav suurlinnainimene kardab ja millele meditsiini ja kosmeetikaga igapäevaselt vastu hakkab, oli saarel loomulik elu ja kombestiku osa.

Anne Helene Gjelstadi fotosid Kihnu ja Manija saarte naistest saab internetis näha küllaltki palju. Tasub Google'i otsingusse sisestada kas fotograafi või näituse/raamatu nimi ja vasteid tuleb erinevaid. Näitust on kajastatud ka mainekate ajakirjade ja ajalehtede veebiväljaannete juures. Ja kui need pildid juba kõnetavad, siis tasuks kindlasti piirangute leevenemisel võtta turvaline teekond meie oma eakate sugulaste ja tuttavate juurde, vaadata nende kortsulisi palgeid, silitada nende soonilisi käsi, sukelduda nende elu näinud silmade sügavustesse ning tõdeda, et vanadus on tegelikult väga ilus.

Raamatu "Big Heart, Strong Hands" esikaas, autor Anne Helene Gjelstad, kirjastus Dewi Lewish Publishing

VÕIMAS SIMSON

Enne, kui iisraellased said omale kuningad - Sauli, Taaveti, Saalomoni jne, olid kohtumõistjad. Nad ei olnud sellised kohtunikud, nagu meie tänapäeval tunneme. Nad olid kangelased, keda Jumal saatis, sest rahvas oli Jumalast ära pöördunud ja vaenlased tulid neid vallutama. Ühed suured vaenlased olid vilistid. Ka Taaveti võidetud Koljat oli vilist.

Üks 12 kohtumõistjast oli Simson, kellel oli ennenägematu jõud. Tema jõud peitus tema juustes, mida Jumal keelas lõigata.

Simson ei olnud ideaalne mees, sest ta oli kättemaksuhimuline ja talle meeldis väga erinevate naistega aega veeta. Ta isegi abiellus vilistiga, kuid vilistid petsid teda ning Simsonis süttis viha nende vastu. Enne seda elasid juudid ja vilistid rahumeelselt, kuid sellele abielule järgnevad sündmused olid rahust kaugel.

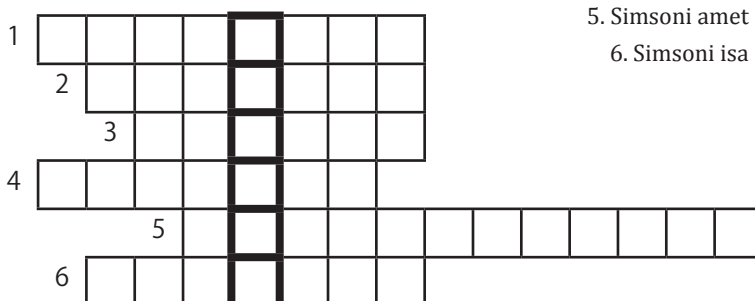
Tänu oma Jumalalt saadud jõule tappis Simson väga palju viliste, kuigi vilistide sõjatehnika oli iisraellaste omast palju parem.

Simson armus Deliila-nimelisse naisesse, kes oli vilist ja armastas väga raha. Deliila võttis vastu palju raha, et välja uurida Simsoni jõusaladus. Naine jootis Simsoni purju ja sai teada, et tema jõud peitub lõikamata juustes. Sel ajal, kui Simson magas, lõikas Deliila Simsoni juuksed maha ning vilistid võtsid kangelase vangi. Vang Simson tehti ka pimedaks ning sunniti teda tööd tegema - vilja jahvatama. Kui ühtedel pidustustel näidati Simsonit kui sõjavangi, siis oma kättemaksuhimus tõmbas ta maja sambad maha (tema juuste kasvades oli ka jõud tagasi tulnud!), tappes palju viliste, kuid ka iseenda.

Km 13-16

1. Rahvas, kellega Simson sõdis
2. Naine, kes sai Simsonile hukatuslikuks
3. Simson purustas need enne surma
4. Need andsid Simsonile jõu
5. Simsoni amet
6. Simsoni isa

ÜHENDA PUNKTID JA LEIA PILDILT LOOM, KELLEGA VÕITLES SIMSON

KUUKAVA MAI 2021

Jumalateenistus armulauaga

pühapäeviti kell 15

Perejumalateenistus armulauaga

kuu esimesel pühapäeval (02.05 ja 06.06) kell 12

KOGUDUSES TOIMUB:

T 11.05 kell 18.30 Järeleer

L 15.05 kell 11-15 Talgupäev koguduse juures

R 28.05 kell 19 Palvus Taizé lauludega

N 27.05 kl 18.30 Piibliseminar

VÄIKELASTE JA EMADE LAULMINE teisipäeviti kell 10-12, koht kokkuleppel

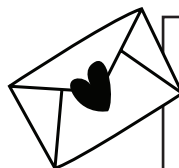
HEAKORRATÖÖD kiriku juures teisipäeviti kell 12, pärast palvus kirikus ja kerge eine

Õnnitleme
sünnipäeval!

07.05 Kelly Alliste
10.05 Elna Lillioorg
11.05 Hannu Rantamäki
13.05 Oliver Kuuskemäe
15.05 Anne-Nelli Junolainen
22.05 Karin Kuslap
23.05 Marilyn Pärna
24.05 Tiit Kirsimägi
26.05 Andrus Rips
31.05 Jaan Lahe

Kallis Taevane Isa,
ka sel kevadel ma imetlen
seda ilu ja rõõmu,
mis väljendub Sinu loodus.
Ma tänan ja kiidan Sind,
et Sa täidad minuigi
igatseva südame.
Aamen.

Kui soovite koguduse ajalehte edaspidi endale
postkasti tellida, siis palun andke oma soovist
teada e-posti aadressil Mustamae@eelk.ee või
mustamae.kogudus@gmail.com.

Ajalehe leiate ka kogudusest kohapealt, samuti
saab seda lugeda koguduse kodulehel
www.eelk.ee/mustamae.

VAIMULIKE KÖNETUNNID KOKKULEPPEL:

TIINA KLEMENT – koguduse õpetaja; e-post: tiina.klement@hotmail.com; tel: 5373 0718

JAAN LAHE – koguduse abiõpetaja, teoloogiadoktor; e-post: usundiurija@gmail.com; tel: 516 7724

ÜLLE REIMANN – koguduse diakon; e-post: mustamae.kogudus@gmail.com; tel: 5664 6029

IMBI ARRO – diakon emeeritus; e-post: imbiarro@gmail.com; tel: 551 7970

Lastetöö juhendaja **Maris Kuldkepp** – e-post: keparmaris@hotmail.com; tel: 5672 6863

Kantor ja Misjonikoorige juhataja **Maarja Vardja** – e-post: maarjavidja@gmail.com

(Liikme)annetused:

Annetuse saaja: EELK Mustamäe Maarja Magdaleena kogudus

Luminor pank, konto: EE311700017002962090 või LHV pank, konto: EE757700771000677814

Luminor pank, konto: EE241700017003221206 (**Mustamäele kiriku ehitamise heaks**)

Koduleht: www.mmmk.ee

E-post: Mustamae@eelk.ee ja mustamae.kogudus@gmail.com

Koguduse aadress: Kiili 9, Tallinn 13423

Magda Misjonipood: A. H. Tammsaare tee 89, II korrus; avatud E-R 10-18, L 11-15, P suletud.

e-post: magdapood@gmail.com; tel: 600 2222; [Facebook.com/magdapood](https://www.facebook.com/magdapood)

Ajalehe toimkond: kujundaja **Jaana Maria Unga**, keeleteimetaja **Auli Tohv**